



# Många fåglar i äldre granskog

En undersökning av fågelbestånden i barrdominerade skogar bjöd på flera överraskande resultat. Nästan lika många arter fanns i 80-åriga granskogar som i reservat.

Resultaten ifrågasätter att vissa arter är indikatorer för höga naturvärden.

Av Matts Lindbladh & Adam Felton

Vid föryngring väljer många skogsägare bort tall till förmån för gran. En orsak är att tall betas mycket, eller tros betas mycket, av klövvilt.

I denna studie undersökte vi hur det påverkar fågelfaunan.

VI INVENTERADE tio bestånd vardera av 55-årig tall, 80-årig tall, 55-årig gran och 80-årig gran. Dessutom inkluderades tio barrdominerade reservat som referens till mer naturliga ekosystem.

Totalt undersöktes alltså 50 olika bestånd fördelade på fem olika typer barrskog. I varje bestånd mättes träd, buskar och död ved för att kontrollera hur dessa faktorer påverkar fågelfaunan. Alla de undersökta skogar är belägna i östra Småland.

BOFINK var den i särklass vanligaste arten. Den fanns i

alla bestånd utan undantag. Andra vanliga arter var kungsfågel, trädkryp, tofsmes, gärdsmyg och talgoxe. Flest arter totalt fanns i reservaten följt av 80-årig granskog.

SEX arter återfanns enbart i tallbestånden medan sju bara fanns i granbestånden. Det kan därför finnas en risk att arterna som är unika för tallskogen kan komma att minska om denna skogstyp blir mer ovanlig.

Men det behövs en brasklapp. Av de unika arterna i tallskogen var det bara trädpiplärka och grå flugsnappare som fanns i mer än ett bestånd. Bägge är bland de tio vanligaste i landet och bägge har stabila populationer både regionalt och nationellt. Därför finns inte någon överhängande risk för dem.

DEN 80-åriga granskogen hade ett relativt stort inslag av lövträd, död ved, stora träd och buskar – alla faktorer viktiga för mångfalden hos fåglar.

Resultaten visar därför därför att en förlängd omloppstid för granskog kan vara positivt för fågelfaunan.

ANTALET arter och individer i reservaten däremot var lägre än vad vi förväntas oss.

Även om där fanns äldre träd var reservaten ofta inte så kallad ”gammelskog”. De flesta är sent etablerade (1985-2014) med få riktigt stora träd och oftast inget väl utvecklat buskskikt.

Men, trots allt var det totala antalet arter i reservaten störst, vilket visar att de är viktiga för mångfalden på landskapsnivå.

I REGERINGENS miljökvalitetsmål för levande skogar finns nio fågelarter angivna som ska indikera äldre skog med höga naturvärden.

Flera av dessa var faktiskt vanliga i produktions-skogen av gran i vår studie. Det var trädkryp (i 85% av bestånden), talltita (65%), svartmes (60%) och tofsmes (40%).

TALLTITANS minskning



Professor Matts Lindbladh räknar in fåglarna.

som började på 70-talet har föreslagits bero på avsaknad av små träd och buskar i den moderna produktions-skogen.

Lite överraskande var den i vår underökning allra vanligast i den 55-åriga granskogen – i skogstypen som hade minst av dessa strukturer.

ÄVEN orsaken till den sentida minskningen av kungsfågel har föreslagits bero på liknande orsaker. Inte heller det får stöd av vår undersökning då den fanns i de flesta produktionsbestånden.

Minskning av dessa arter bör därför bero på andra orsaker – åtminstone i södra Sverige. Det kan också ifrågasättas om flera av arterna verkligen kan användas som indikatorer för strukturellt komplexa gammelskogar.

Talltitan var en överraskning i produktions-skogen med gran. Foto: Matts Lindbladh.



Kontakt

Matts Lindbladh [matts.lindbladh@slu.se](mailto:matts.lindbladh@slu.se)  
Adam Felton [adam.felton@slu.se](mailto:adam.felton@slu.se)

Redaktör nyhetsbrevet  
Pär Fornling: [par.fornling@slu.se](mailto:par.fornling@slu.se)